

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio Decalogi Duabus distincta partibus

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Permissio peccati, num. 2.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

fectus tristitia illa, peccaminosa quidem, si sit alicujus mali causa, ut esse solet facile, non tamen peccaminosa si in ea dumtaxat sisteremus.
n. Doct. citati Inf. H

41. Quod si constanter velit quis contendere, invidiam consistere in prædicta formali tristitia, ita id admittimus, ut culpabilis invidia non sit quælibet dicta tristitia, sed quæ est excedens, anxietatibus plena, uno verbo, inordinata; sicuti non quamlibet iram, vel gulam, sed vero excedentem & inordinatam culpabilem esse, docemus omnes. Verum vides, tunc non fisti in ipsa substantia tristitiæ; sit enim transitus ad dictas accidentarias deordinationes.

42. Ex his collige, à me libenter excipi sententiam Lorcæ, qui peccatum invidia ex se & ex genere suo non esse mortale, sed veniale, docet (fateor tamen, ad infidias graves, & damna contra proximum eligenda facile transire posse.) Ratio nostra est, quia tota ejus malitia, vel consistit in eo, quod quis apprehensiones illas pusillanimes admittit, vel in deordinatione modo dicta: at si ve ea admissio, si ve hæc inordinatio, dummodo sit modo supra explicato inefficax, nec transeat ad gravius quid, non videtur esse notabiliter contra bonum proximi, vel sui ipsius, ergo non videtur mortalis.

o Lorca v. 2. quæst. 36. in addit. ad 3. art.

§. IV.

De dilectione proximi, quoad non concurrendum cum ejus spiritali ruina.

1. DE scandalo aa alibi egimus universim; nunc de eodem nonnulla speciatim; discernendum enim est de obligatione, quam quisque ex virtute charitatis habet, ne sit proximo causa peccati, & consequenter damnationis æternæ. Obligatio autem hæc triplex est: Prima, ne peccatum proximi quis permittat, si impedire potest: Secunda, ne ad illud invitet, consiliumve det: Tertia, ne cum ipso peccante cooperetur.

Permissio peccati.

2. Si permittis in alio peccatum, eo fine, ut ipse peccet, te peccare, quis ambigit? Sed difficultas est, an aliquo bono fine illud permittere tibi liceat tibi, inquam, potenti id peccatum impedire? Distinctione opus habemus. Nam si permittas cum spe certa, vel valde probabili, ut proximus in peccato deprehensus resipiscat, v. g. ut filius deprehensus à patre in furto, non amplius furetur, vel ut quis se indementem servet, v. g. ut maritus uxorem in adulterio, adhibitis testibus, comprehendat; quibus deinde testificantibus, divortium intentare possit, sine peccato permittit, quamvis impedire possit; semper tamen supponendo, alium

D

alium modum non adesse, quo illi boni fines haberi queant. Ratio doctrinae datae est, quia illa spes certa, & haec necessitas se indemnem servandi, dant sufficientem causam ad eam permissionem.

a Sanch. de matr. l. 10. p. 12. n. 52. Bonac. d. 2. de pecc. q. 4. p. 2. §. un. m. 28. citans Navarr. & Turrian.

3. At si permittas, ut solum à peccante panam sumas, v. g. si custos gabellae, vel horti se abscondat, quo mercis asportator, vel viator civitatem, vel hortum ingrediatur, & sic poenam solvat, peccas, quia poena illa, cum nondum sit contracta, non potest à te intendi, nisi intendatur & peccatum, ad quod illa non consequitur; & poena alio modo à te haberi non potest, nisi habeatur peccatum. Te tamen tunc ad restitutionem obligare non audeo, quia, esto, peccaveris contra charitatem, contra justitiam non peccasti, siquidem tuum officium non est, consulere bonis delinquentium, eosque à poenis praecavere.

b Barrol. de S. Fausto in Specul. d. 11. num. 130.

Dixi autem, te peccare, si permittas, ut solum à peccante poenam sumas; nam si tu custos non intendas peccatum, nec damnum, nec poenam proximi, sed te abscondas, ut melius res tuae cura consignatae custodiantur, rariusque delinquentes peccent, dum timent, ne forte à latrantibus deprehendantur, te rem peccati non facio, quia tunc, ad summum, non nisi praebes materiam minoris mali, ut majus, vel certe frequentius evitetur.

c Idem ibi. q. 121. citans Navarr. & Rebell.

4. Inquires: quando ob bonum finem permittere licet peccatum, modo nu. 2. licetne etiam positive occasionem offerre ad illud? licet v. g. patri relinquere clavem in arca, ubi sunt pecuniae, quo filius furans deprehendatur ad correctionem? Secundò, licetne marito, dicere uxori, quod, per equivocationem conveniat cum amasio, ut is veniat tali hora (non possit licite dicere, ut veniat ad peccandum, quia sic clara esset acceptatio peccati, certum sit) quò sic deprehendi possit & emendari? Tertiò, licetne Domino, convenire cum servo, ut afferat res ipsius domini ad eum furem, qui ipsum servum ad furandum excitat, quo fur comprehendatur cum re furtiva, & sic non amplius eundem servum ad furtum sollicitet? qui est casus, quem videtur permittere, l. si quis servus. C. de furtis.

5. Respondeo: Negant, haec & similia licita esse, Sanch. *b* & Bon. *c* quia oblatio illa est tacita, imò expressa peccati volitio, seu acceptatio. Nec in tertio casu faveat lex; quia illa locum, propter aliquam praesumptionem, solum habet in foro externo; concedit, licet raro (hoc est, ut ego interpretor, causa non levi existente) Petrus Navarra, *d* inclinatur parum *e* Castropalaus, docentes, eam legem prodesse, etiam in foro interno. Ratio concessiois potissima esse debet, quia causa illa non levis excusat à cooperatione cum alterius peccato, eo modo, quo de hac cooperatione docebitur mox universim, & ex altera parte illa clavis oblatio, dictum illud equivoco-

quivocum, illa adductio rei, non sunt actiones ex se peccaminosae, sed indifferentes, nec illo modo expressae, vel tacite peccati acceptationes, ut rem accurate consideratū patebit. Prior sententia est absolute probabilis; posterior aliquo modo probabilis videtur (ait Castrop.) sed eam Doctorum iudicio submitto. Submitto igitur & ego.

b *Sanch. l. c. nu. 53. c Bonac. l. c. nu. 28. & 34. d Petr. Navarr. apud Castropal. mox citandum. e Castrop. t. 1. tr. 6. d. 6. p. 5. n. 6.*

Invitatio ad peccatum.

6. Invitare ad peccatum, consiliumve dare, culpam esse, nullus dubitat; sed quaestio gravis est, an interdum possit licite quis invitare ad peccatum minus, v. g. ad furtum, vel fornicationem, cum, qui omnino decrevit majus committere, v. g. homicidium, vel adulterium, quando alia via non apparet, qua omnino à peccato is averti possit? quod in hac tractatione semper est supponendum.

7. Aliqui *f* negant, quia illud minus peccatum est (comparativum enim supponit positivum) ergo esset invitatio ad peccatum, quod nunquam licet; praeterea, eligere minus peccatum, praetermittendo majus, culpa est, quamvis minor, ergo & illud consilium, seu ad illud invitare.

f Val. 12. d. 5. qu. 21. p. 4. Sa ver. Peccatum n. 8. Cajet. 2. 2. q. 9. 78. art. 4. notab. 3. ad fi.

8. Aliqui concedunt, *g* quia illud minus peccatum, quamvis in se fit, & supponatur peccatum, tamen re-

latum ad majus, hoc est, intentum ad eum finem, ne majus committatur, concipit quandam aestimabilem bonitatem; quae est carentia majoris mali. Ad hanc igitur eligendam, si proximum in illis circumstantiis invites, ad bonum invitabis. Quare licet, ratione peccantis, malum absolute illud sit, quia per ipsum stat, ne malum illud, etiam minus abijciatur; non tamen ratione consulentis, seu invitantis, qui prudenter agit, avertendo proximum ab illo majori malo; aversio enim illa, seu deviatio à malo bona est.

g Sanch. l. 7. de matr. d. 18. nu. 15. multos citans, quibus adde Bonacin. d. 1. de Resit. q. 2. q. 7. n. 8. Basil. de Leon. l. 2. de matrim. c. 18. §. 5. n. 26. Vasq. in opusc. de scandalo d. 1. aliosq.

9. Aliqui distinguunt. *h* Si proximus est determinatus ad peccandum duplici illo peccato, v. g. decrevit furtum facere, & homicidium patrare; tunc licet ad, minus, v. g. ad furtum hortari, quia tunc non tu allicis ad hoc minus; jam enim ipse etiam hoc minus facere decreverat, sed avertis à majore: At si solum erat determinatus, majus peccatum committere, non potes ad minus allicere, quia alliceres ad culpam, quam ipse admittere non intendebat, quod propter rationes primae sententiae, non licet.

b Castrop. t. 1. tr. 6. d. 6. de Charit. p. 6. ann. 8.

10. Haec tres sententiae sunt satis probabiles, ob rationes probabiles, & doctos Authores, quibus innituntur: In eo autem conveniunt omnes, licite posse afferri rationes de minori malo. Explico: furari quis vult; adulterare

D 2

quis